

KDYŽ SE NA ZEM SLÉTNOU VŠICHNI SVATÍ

Když v kalendáři nalistujete první listopadový den jakéhokoliv roku (samozřejmě nemám na mysli i ty před Kristem), záhy zjistíte – pokud to tedy ještě nevíte –, že je „vyhrazen“ všem svatým. Teprve až druhý listopad je určen těm, kteří už nejsou mezi námi, všem zesnulým, svátku, který je v tuzemských luzích a hájích zažitý pod pojmem Dušičky. Každý z těchto dvou dnů má svůj význam a své charakteristické kouzlo jedinečnosti. Jejich podstata má velmi silné mystické kořeny. Třeba se právě v onen první listopadový den na náš „reálný“ svět slétávají tamti nahoře, všichni svatí, aby se podívali, jak tady v tom – někdy až přehnaně hmotném – kousíčku z celého vesmíru spolu „válčíme“. A osobně věřím tomu, že prvního listopadu roku 1942 se k nám těch svatých slétlo požehnaně. Proč? Protože právě v ten den přišla na svět malá holčička, která je i dnes – na rozdíl od většiny svých profesních kolegyně, ale vlastně i svých vrstevníků – úplně jiná. Dělá práci, díky níž si „může dovolit“ takzvané hvězdné manýry, ale ona je nemá! A vzhledem ke všemu, co už má za sebou (ale bezesporu i před sebou), by si s klidným svědomím mohla bez skrupulí dovolit říci: Ne! – pokud ji kdokoliv o cokoliv požádá. Ona to ale nedělá... A takto bych mohl pokračovat v nejrůznějších variantách takřka donekonečna. Nebudu, protože po vzoru rčení Méně je někdy více bude úplně stačit, když řeknu, že ta holčička byla na matrice v Českých Bu-

dějovicích zapsána jako Marta Kubišová. A uznejte sami, že právě u tohoto člověka NEMŮŽE BÝT jenom NÁHODA, že přišel na svět zrovna v den, kdy se na zem „slétávají“ všichni svatí...

Moje babička byla porodní bába, tatínek lékař, a právě díky této šťastné konstelaci jsem na světě. Kdybych se narodila v jiné rodině, tak by mě snad ani nevypiplali. Špatně jsem jedla, špatně jsem spala... Dlouho jsem kupříkladu nesnášela chleba, škrábal mě v krku. Ve dvou letech jsem málem umřela na otravu kouskem domácí šunky od dědečka. Chudák si to potom strašně dlouho vyčítal!

Jinak když přede mnou kdokoliv vysloví slůvko dětství, okamžitě se mi vybaví síťová houpačka, ve které se houpám, pohled na stříbřitý topol a velikánskou břizu. Blankytná obloha, vane příjemně osvěžující vánek a jeden krásný den střídá druhý...

S maminkou v zahradě ani ne v jednom roce.

VZÁPĚTÍ PŘILETĚL ČÁP...

...a ten mi přinesl brášku, kterému dali mí rodiče jméno Jan. Stalo se to šestý červencový den roku 1944. Také v Českých Budějovicích, na téže posteli – jako v mém případě, jen tedy o těch dvacet měsíců později. Honzík byl téměř ukázkové dítě, které poctivě papalo, spinkalo... V tom jsem se od něho znatelně lišila. Až vlastně na bráškovu jsem viděla, jak vypadá správný kojeneček. Když byl ještě miminko, vypadal jako

holčička, na hlavě měl jeden prstýnek vedle druhého! Měl blondáté, hustě kudrnaté vlásky, opravdu jako andílek. Měla jsem ho nesmírně ráda a myslím, že on mě taky. A takto spolu „válčíme“ dodnes. Oba jsme byli velmi živé děti a při každé sebemenší příležitosti jsme se rvali. Ale ty rvačky mezi námi ustaly, když mi bylo asi čtrnáct let. Tenkrát jsem ho opět něčím vyprovokovala, jenomže to už byl Honza ode mě větší vzrůstem, takže je logické, že mě přepral. No vlastně zmlátil tak, že od té doby jsem se s ním už opravdu nikdy nehodlala dostat do křížku. Po letech začal pracovat v technice Národního divadla a vybavuju si, že mě několikrát vezl do divadla svým autem. Měl malého fiátka a byl to (a stále je!) velký štramák. Se vším vsudy. Odjakživa se velmi líbil holkám, takže jsem měla být na co pyšná. Už tady dlouho nebyl, naposledy v roce 1995. Honza nedorazil ani na pohřeb maminky, ale ne proto, že by nechtěl, ale protože se neodvážil... K tomu se ještě dostaneme. Nepředbíhejme sled mých, někdy opravdu „prapodivných“, životních situací ...

BEZ JEDINÉ KAPKY DEŠTĚ

V mém rodišti jsme bydleli ve vilce u mé babičky a dědy. Nám, tedy konkrétně mým rodičům a mně s bratrem, bylo vyhrazeno první patro. Dole pod námi bydlela babička s dědou. I když jsme se později přestěhovali do Poděbrad, pokud nebyla škola, s Honzíkem jsme veškerý čas trávili u našich prarodičů. Když si to zpětně uvědomím, tak já jsem se v dětství jakoby nabila na celý život. Můžu říct, že moje dětství bylo naprosto ideální a každého človíčka musí tohle období nějakým způsobem stimulovat pro dospělost. Když mi potom v životě bylo hodně mizerně, snažila jsem se vcítit do okamžiku, kdy jsem se houpala v síťové houpačce zavěšené v zeleni dědečkovy zahrady. Nebo si vybavuju, jak s dědou jedeme ke starému velkému dubu, jemuž se říkalo černý, nebo s bráchou šlapeme na kole do nedalekých Doudleb na limonádu... Snažím se zkrátka uvnitř v sobě vrátit ten čas, kdy se vlastně nic moc neděje. A víte, že ono to opravdu funguje? Vůbec nejvíc jsem to pocítila například v roce 1971, kdy velmi špatně dopadl můj pokus o první dítě. Prožila jsem dvě klinické smrti a měla pocit, že to mám na tomhle světě definitivně spočítané... Takový ten vnitřní pocit, že už patřím někam jinam. Navíc mi oznámili, že žádné další těhotenství už zřejmě nepřichází v úvahu. K tomu se mi zaběhla boxerka, kterou venčila babička... No a právě v těchto chvílích mi moc pomáhalo vědomí, že jsou České Budějovice, kde jsem prožila tolik krásného, že se tam mohu vrátit a znovu se dotknout třeba té nádherné břízy nebo topolu, stromů, které rostly v sousední zahradě. Dívala jsem se jim do korun, když jsem lehávala v síťové houpačce, a topolové listy se stříbřily proti modré obloze. Víím, pro někoho to může znít podivně, ale takové vzpomínky, představy a vidiny mě tehdy držely na světě. V těch skutečně perných chvílích se člověk potřebuje k něčemu nebo někomu ob-

rátit, něčeho se pomyslně chytit. No a já to pozitivní prostě stále vytahuju ze svého dětství.

Tenkrát v Českých Budějovicích snad nikdy nepršelo! Já byla zlobivé, strašně neposedné dítě. Při každém Mikuláši se vlastně opakovalo to samé: „Nebudu už bít bratříčka, nebudu mu brát hračky...“ Když naši někam odjížděli, kladli nám na srdce: „Buďte tu hodní, neperte se!“ Ještě

S narozeninovou odměnou

za sebou ani nestačili pořádně dovřít dveře a už ji bráška měl. Jednou jsem na něho hodila polštář a obkročmo si na něj sedla. Lapal po dechu a já se strašně lekla, že umře. Později mi všechno vrátil, jak už jsem se zmínila. Ale přitom jsme se měli a dodnes máme strašně rádi. Škoda jen, že nás od sebe už tolik let dělí taková dálka. Nicméně jsme stále v kontaktu, a to je moc fajn ...

NEJHEZČÍ CHVÍLE, KTERÉ MĚ POTKALY

Svoji babičku jsem měla nesmírně ráda, ale každý den dlouho pracovala, a na vnoučata jí proto už nezbývalo tolik času. Dědeček byl po těžké operaci v invalidním důchodu a ten se nám mohl věnovat víc. Naučil nás s bráškou jezdit na kole, bruslit a plavat. Tak obětavého dědu měl asi málokdo. Proto jsme s Honzíkem každé volno, každé prázdniny v zimě, v létě i na jaře toužili strávit na jihu Čech. To už se naši přestěhovali do Městce

Králové a potom do Poděbrad, kde táta pracoval jako kardiolog. Do Budějovic jsme se jen vraceli. Ale ty chvíle byly ty nejhezčí, které mě v životě potkaly...

S dědečkem jsme místní lokálkou jezdili na houby, na borůvky... Když babička pekla koláč, nešlo se pro borůvky na trh, ale přímo do lesa. Bráška se nudil, moc ho to nebavilo, zato já sbírala jako divá... Toužila jsem se vyznamenat, být od dědy chválená, a tak jsem v tom lesním sběru lámala rekordy. Naučil mě vnímat přírodu, umět se dívat na svět kolem, naučil mě takovým prostým a důležitým věcem, jako je vztah k přírodě – a potažmo i k lidem. Dodnes nosím v srdci obrazy ze svého dětství, třeba pohledy z pudy našeho domu v Českých Budějovicích, zamlženě šedivou či úplně jasnou Kleť – to podle počasí –, dodnes vidím svítivou modř kamínků vylovených u pramenů Vltavy. Víím, co to je, vnímat hluboké šumavské lesy, ty opravdu hučící hvozdy, a v paměti mi tkví majestátný Krumlov, ale také třeba Husinec, rodiště Husovo, nebo například Prachatice, kde odpočívají moji předci... Tohle všechno jsem vstřebala v dětství od svých blízkých, tohle všechno se mi určovalo pod pojmem skutečného a vlídného domova.

S mladším bráškou Honzou

Velmi ráda vzpomínám na velký jez v Malši, kam jsme se chodili koupat, na nedělní procházky s obloženým chlebičkem nebo se zmrzlinou. Konaly se pravidelně, než babička připravila oběd. Byly to rituály, kterým nechyběl jediný detail. Dávaly nám naprostý pocit lásky, bezpečí, jistoty. Když se dětství takhle vyvede, je to velká pomoc do následných těžkých

životních dob. Dědeček se mnou a bráškou snad permanentně cestoval na různá místa, převážně tedy v jižních Čechách, a tím nás oba zcela nenásilně a pomaloučku obeznamoval s historií všech těch míst.

I díky vlivu prarodičů jsem poměrně brzy našla zálibu v knížkách. Četla jsem všechno, co se mi dostalo pod ruku. Knížek jsme měli požehnaně, takže to hlavní obstarala domácí knihovna se starou patinou. A velmi bohatá! Dokonce jsem si jako holka dělala výpisky a k přečtenému své vlastní glosy. Z Rollanda jsem si nejen opsala, ale i zapamatovala:

Lidstvo je jako vysoká hora, nahoře jsou ti nejskvělejší a je jich málo. Pak dole úplně v bahně se válí většina a je náramně ráda, že se tam může válet bez nároků a potřeby po čemkoli, bez touhy, snu, bez ničeho. Jako tupá prasata.

Nicméně v mém tenkrát psaném dívčím deníčku byly i poznámky typu: *Všichni z naší rodiny jsou chytří, jen já jsem hloupá...*

PRVNÍ „LÁSKA“?

Vše, co se v životě každého z nás odehraje poprvé, v něm zanechává jakousi nesmazatelnou stopu, jež se v průběhu naší následné životní pouti vynoří na povrch a opět se stává jakoby čerstvou. První lásky, první od rodičů „zakázaný“ prožitek s partou kamarádů a kamarádek, první držení se za ruku na veřejnosti s někým, koho najednou a úplně poprvé milujeme... A víte, kdo byl tou první láskou v případě Marty Kubišové?